

OSMOSIS
NEW WAY OF EQUALITY

OSMOSIS – Harnessing the Power of Sports Marketing as an Innovative Approach to Increase Social Inclusion and Equal Opportunities for People with Disabilities

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

СПОРТ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ РЪКОВОДТСТВО

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява единствено възгледите на авторите и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържащата се в нея информация.

ВЪВЕДЕНИЕ

Photo source: Polish Paralympic

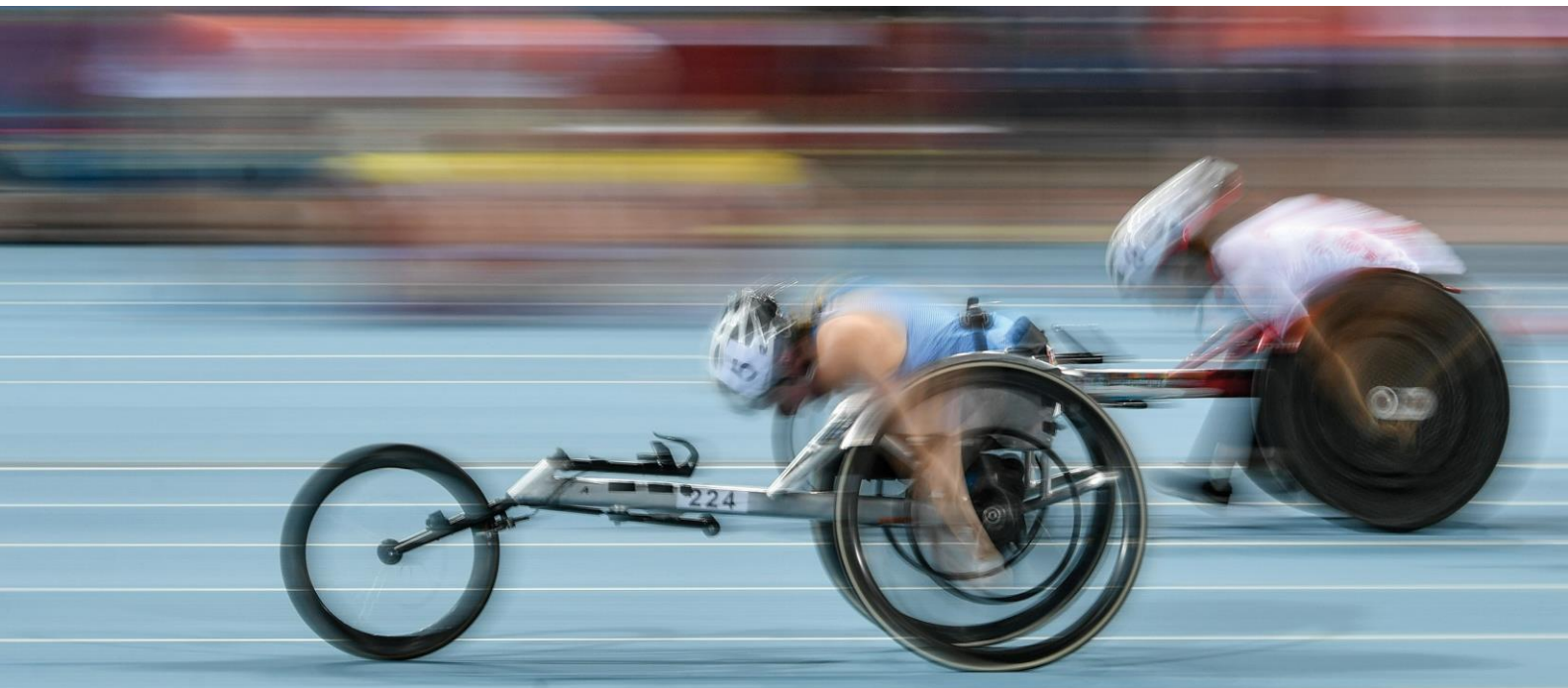
С В сравнение със спорта за физически здрави хора спортът за хора с увреждания има кратка история и се характеризира с две специфични черти. На първо място, той се развива независимо дълго време, засенчван от този за физически здрави хора. На второ място, неговите основни възприемания са се променили. Първоначално, най-важните цели на спорта, практикуван от хора с увреждания, са рехабилитацията и социалната интеграция, но с течение на времето се развиват към състезателност и успех, приближавайки се до спорта за физически здрави хора.

В момента наблюдаваме промени по отношение на предразсъдъците към различни групи от обществото, включително промяна във възприятието за увреждане. Благодарение на медиите и социалните инициативи, включително спортни събития, провеждани едновременно за двете групи (например маратони, лека атлетика, тенис и кану състезания), се обръща повече внимание на различните измерения на живота на хората с увреждания.

Един от най-значимите фактори, които промениха възприемането на уврежданията, бяха Параолимпийските игри в Лондон (2012 г.). До известна степен това събитие позволи на обществото да усети, че спортно състезание на най-високо ниво може да достави страхотни емоции, независимо от нивото на физическа подготовка на участващите в него състезатели. Параолимпийските игри в Лондон създадоха възможност за един вид запознаване с уврежданията, за разбирането, че това е един от многото аспекти на човешкото съществуване, които не оказват влияние върху човешката субективност, защото, в контекста на спорта, спектакълът в крайна сметка е най-важният. Това твърдение изглежда патетично, но след по-дълбоко осмисляне се оказва, че този толкова значим опит, който придобихме благодарение на Параолимпиадата в Лондон, има осезаем ефект върху общественото съзнание и трябва да се използва за укрепване на връзките и задълбочаване на интеграцията на различни социални групи. Това е особено важно в страни, където, въпреки дългата традиция на рехабилитация на хора с увреждания, инвалидността все още е стигма, а постиженията на хората с увреждания се амортизират. Индивидите с различни дисфункции съществуват по-скоро отделени от останалата част от обществото, поддържайки до голяма степен дистанцията с физически здрави хора. В резултат на това дълго време се водят дебати относно областите, които да се използват за интегриране на

двете групи, за да се намали описаната дистанция.

Една от тези области е спортът, включително параолимпийския. Основните въпроси, които вълнуват специалистите, занимаващи се с тази тема, се отнасят до това как тренировъчната система на спортисти с увреждания да се доближи до спорта на физически здравите хора: как да се повиши нивото на спорта, да се увеличат финансовите възможности, да се подобрят съоръженията за тренировки и да се намерят спонсори да стане този спорт по-зрелищен. Една от най-важните дейности в тази област е т. нар. интеграция на спорта, насочена към свързване на спортните съюзи на физически здравите хора със спортните съюзи на спорта за хората с увреждания

ДЕФИНИЦИЯ НА СПОРТ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

- Базиран на модела на спорта за физически здрави хора,
- Правилата се променят в зависимост от безопасността и ограниченията на спортистите,
- Спортистите се делят на класове и групи с цел да се осигурят равни шансове в състезанията,
- **Групи:**
 - » спортисти с физически увреждания,
 - » спортисти с увредено зрение,
 - » спортисти с интелектуални увреждания,
 - » спортисти с увреден слух.
- **Има 3 форми на игри:**
 - » Пара олимпиада,
 - » Специална олимпиада,
 - » Дефлипийски игри.

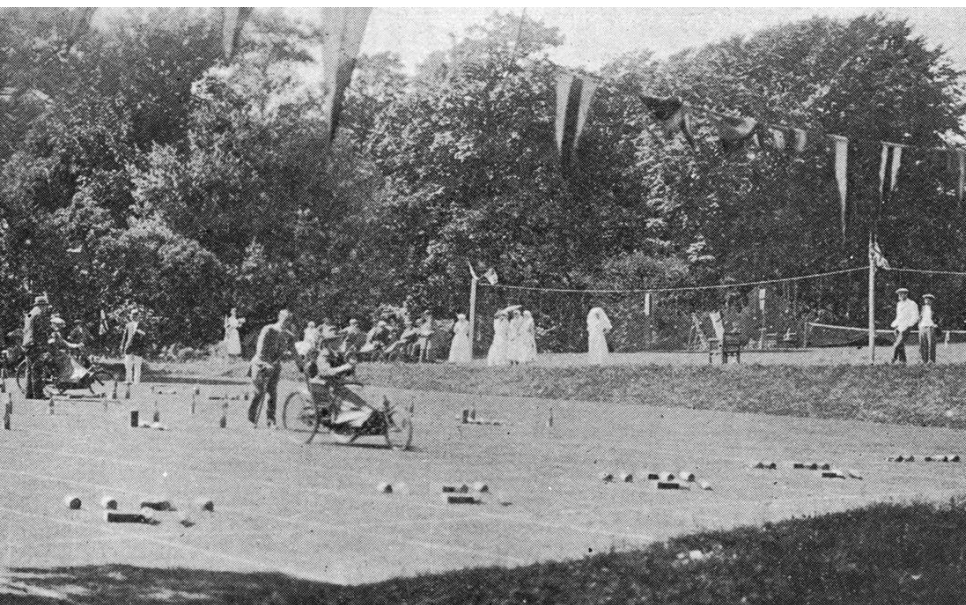
Тази публикация представя само параолимпийски спортове.

ИСТОРИЯ

Т Историята на спорта за хора с увреждания е на над 100 години. Първото споменаване на участие в състезания за хора с увреждания датира от 1880 г. Тогава в Лондон Таймс съобщава, че двама бегачи след ампутация на долни крайници се състезават в публично спортно състезание в Англия, бягайки с дървени протези. Малко по-късно, през 1888 г. в Берлин е създаден първият клуб за глухи хора.

Докато присъствието на глух човек на стадиона не притеснява никого, човек с двигателна дисфункция нарушава възприетия модел за спорт. Разчупването на гореспоменатото отношение става през 1922 г., когато в Англия е създаден „Моторент клуб на шофьорите с увреждания“. Първият опит за организиране на състезание с елементи на спорт за хора в инвалидни колички е направен през 1923 г. в дома на Royal Star and Garter в Ричмънд, Съри, Великобритания (в слалом с препятствия за триколесни инвалидни колички се състезават ветерани от Първата световна война). През 1932 г. е основано Спортното дружество на едноръките голфъри.

Динамичното развитие на спорта на хората с увреждания настъпва след Втората световна война. Следствие на войната нараства броя на хората с мускулно-скелетни заболявания. Това води до по-широко прилагане на двигателни упражнения и спорт при рехабилитацията на пострадалите. Пробив в тази насока се случва през 1944 г., когато д-р Лудвиг Гутман поема управлението на Националния център за наранявания на гръбначния стълб в Стоук Мандевил близо до Лондон, чиято основна цел е да подобри здравето на хората след счупвания на гръбначния стълб. Новият мениджър се стреми да реинтегрира пациентите си, за да могат те да участват самостоятелно в социалния живот, колкото е възможно повече. За целта той използва предишен свой опит в областта на неврологията и физиологията, като въвежда физическата активност и спорта като един от методите за рехабилитация. Четири години по-късно, на 28 юли 1948 г., в деня на откриването на Олимпийските игри в Лондон, той организира състезание по стрелба с лък за 16 състезатели с увреждания в двора на болницата Стоук Мандевил (2 жени и 14 мъже). Тази дата се счита за началото на организирания спорт за хора с увреждания.

Първият спортен ден за хора в инвалидни колички, 1923 г.

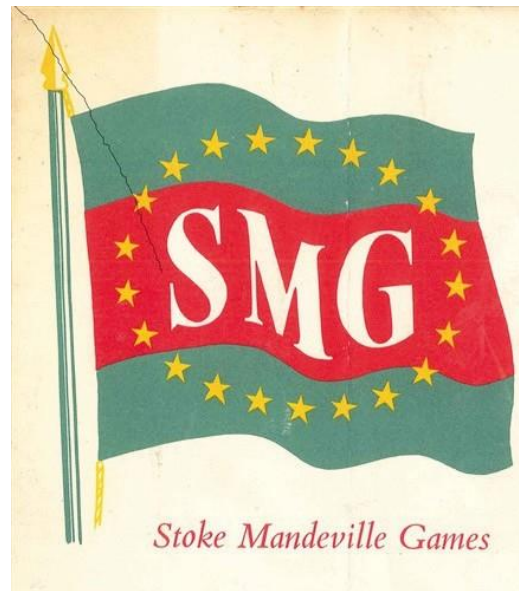
Снимка: Royal Star and Garter; Източник: mandevillelegacy.org.uk

Лудвиг Гутман, Познан 1977,

Снимка: START Assoc. Poznań

**Скиори с увреждания от Виена 1950 г.
Заалбах.**
Снимка: Частна колекция на August Draxler

Логото на международните игри през 1956 г.
Източник: www.mandevillelegacy.org.uk

По същото време започва и историята на зимните спортове за хора с увреждания. Австрийците вероятно са едни от първите в тях. През март 1947 г. в Радщат, Залцбург, в Алпите (Salzburg Archiv, Band 25, 1998, Reisen im Lun-gau.) 10 ветерани от войната организират за първи път ски лагер. Скиорите с ампутация на един от долните крайници използват аутригери за опора. Основателят на този лагер и неговата програма е Мац Херберт. През 1948 г. по време на австрийското първенство по ски спускане за физически здрави хора в Бад Гащайн е организирано и едно състезание по спускане (слалом) за 17 състезатели с ампутация до бедрото. Първото австрийско първенство по ски спускане само за хора с увреждания се провежда през 1949 г. в Цел ам Зее.

През 1952 г., след присъединяването на няколко холандски играчи към идеята на Гутман, се провежда първото международно състезание за хора с увреждания. В същото време през 1960 г. се ражда и легализира идеята за създаване на Международната федерация на игрите в Стоук Мандевил (ISMGF). Благодарение на ISMGF идеята за спорта сред хората с увреждания като елемент, поддържащ и допълващ класическата рехабилитация, набира все повече последователи в редица страни.

През втората половина на 60-те години на миналия век започва подготовката за първите състезания за хора с увреждания, които с одобрението на Международния олимпийски комитет се провеждат едновременно с Олимпийските игри. Основен инициатор е споменатият вече Лудвиг Гутман. В резултат на неговата работа през 1960 г., шест дни след церемонията по закриването на 17-ите олимпийски игри в Рим, започват Международните игри на Стоук Мандевил за парализирани. Въпреки че официално се провеждат под името на Федерация Стоук Мандевил (до 1972 г.), те се считат за първите Параолимпийски игри. В тези състезания участва само атлети с наранявания на гръбначния мозък. Това са около 400 състезатели от 23 държави. Тези параолимпийци се състезават в осем дисциплини: стрелба с лък, лека атлетика, дартчерия, снукър, плуване, фехтовка, тенис на маса и баскетбол в инвалидни колички. Оттогава състезанията се провеждат на всеки четири години (състезанията в Стоук Мандевил се провеждат всяка година).

През 1964 г. е създадена Международната спортна организация на хората с увреждания (ISOD) – втора международна спортна организация за хора с увреждания след ISMGF. Целта ѝ е да разшири представата за спорта и да включи в него нови групи спортисти. Следствие, незрящи и спортисти с ампутация участват в Параолимпийските игри в Торонто през 1976 г.

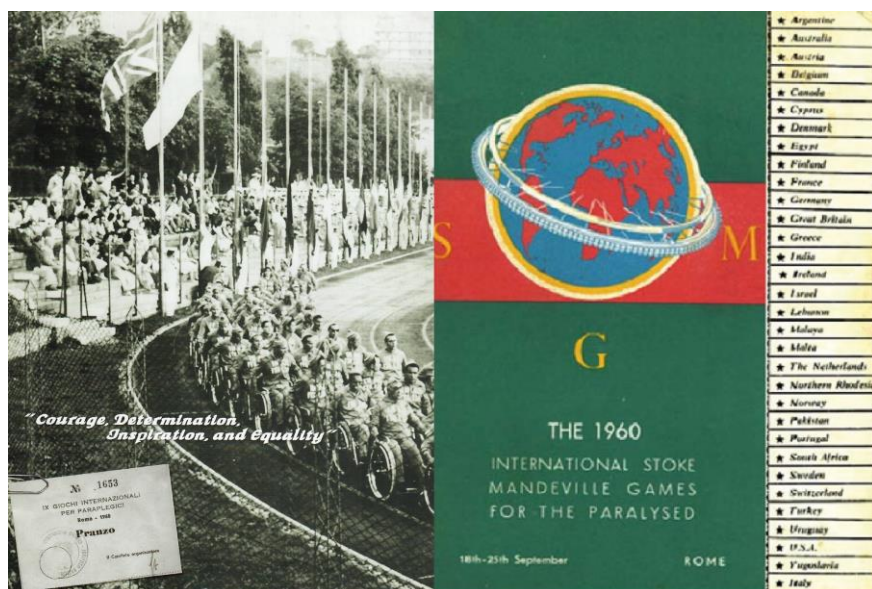

Photo: Paralympian – Official magazine of the Paralympic Movement No. 3 2010

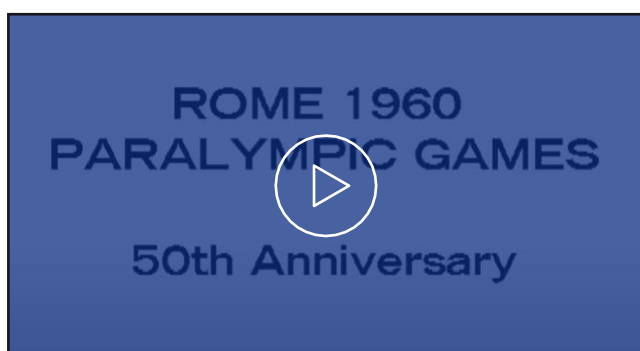
С течение на времето се създават отделни организации за спортисти с церебрална парализа – през 1978 г. Церебрална парализа – Международна спортна асоциация (CP-ISRA,), а през 1980 г. организация, обединяваща незрящите –, Международна спортна асоциация за незрящи (IBSA). По-нататъшната институционализация на спорта за хора с увреждания води до създаването на Международния координационен комитет през 1982 г. През 1989 г. е преименуван на Международен параолимпийски комитет (МПК), а през 1993 г. и с назначения.

Също така си струва да се спомене, че след летните игри в Сеул, Корея, през 1988 г. и зимните игри в Албервил, Франция, през 1992 г., Параолимпийските игри се провеждат в същите градове и места както Олимпийските. Това става възможно след споразумението между МПК и МОК. В момента параолимпийското движение се развива динамично в света, което се илюстрира от следния списък:

Първите зимни Параолимпийски игри се провеждат в Швеция през 1976 г. и включват спортисти от 16 страни, състезаващи се само в два спорта: алпийски ски и ски бягане.

Летните игри в Токио през 1964 г. са първите, които включват името „параолимпийски“ в писмена форма, въпреки че на медалите, присъждани на спортистите, е изписано „Игрите в Токио за хора с физически увреждания“. Думата „параолимпийски“ произлиза от гръцкия предлог „para“ (до или покрай) и думата „олимпийски“. Нейното значение е, че Параолимпийските игри са паралелни игри с Олимпийските и илюстрира съществуването на двете движения едновременно.

ВИДЕО – кликни върху екрана за старт

Списък на градовете домакини на Параолимпийски игри:

ЛЕТНИ ПАРАОЛИМПИСКИ ИГРИ:

Рим, Италия – 1960

Токио, Япония – 1964

Тел Авив, Израел – 1968

Хайделберг, ФРГ – 1972

Торонто, Канада – 1976

Арнем, Нидерландия – 1980

Ню Йорк, САЩ & Стоук Мандвил, Великобритания – 1984

Сеул, Южна Корея – 1988

Барселона-Мадрид, Испания – 1992

Атланта, САЩ – 1996

Сидни, Австралия – 2000

Атина, Гърция – 2004

Пекин, Китай – 2008

Лондон, Великобритания – 2012

Рио де Жанейро, Бразилия – 2016

WINTER PARALYMPICS:

Йорншолдсвик, Швеция – 1976

Йейло, Норвегия – 1980

Инсбрук, Австрия – 1984

Инсбрук, Австрия – 1988

Tignes- Albertville, France – 1992

Лилехамър, Норвегия – 1994

Нагано, Япония – 1998

Солт Лейк Сити, САЩ – 2002

Торино, Италия – 2006

Vancouver, Canada – 2010

Сочи, Русия – 2014

Пьонгчанг, Южна Корея – 2018

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ПАРАОЛИМПЙСКИ КОМИТЕТ (МПК) 2019-2022

След кратко запознаване с историята на Параолимпийското движение, ще надникнем по-отблизо в бъдещите планове на това движение – планът на МПК за следващите години.

През 2019 г. по време на церемонията по повод 30-годишнината на МПК неговият президент Андрю Парсънс представи Стратегическия план за 2019-2022 г.:

“Този стратегически план на МПК за 2019-2022 г. бележи началото на ярка и вълнуваща нова ера за Международния параолимпийски комитет (МПК) и Параолимпийското движение. От създаването си през 1989 г. МПК вече 30 години се радва на огромен растеж. Това се изразява с разширяването на движението до повече от 200 членувачи организации, бързото подобряване на параатлетичните постижения във всички спортове и еволюцията на Параолимпийските игри в спортно събитие номер едно в света за стимулиране на социалното включване”.

International
Paralympic Committee
Strategic Plan
2019 to 2022

ОСНОВНИ ОПОРНИ ТОЧКИ В ПЛАНА

ВИЗИЯ: Да направим света по-приобщаващ чрез параолимпийския спорт.

СнимкаPhoto :Международния параолимпийски комитет

Основана на 22 септември 1989 г. като международна организация с нестопанска цел, МПК е организация, ориентирана към спортисти, състояща се от избран управителен съвет, управленски екип и различни постоянни комитети и съвети. От 1999 г. е със седалище в Бон, Германия.

Основните отговорности на МПК са да подкрепя членовете си, които са повече от 200, да развиват параолимпийски спорт и да застъпват социалното включване, да гарантират успешното провеждане и организиране на Параолимпийските игри и да действат като международна федерация за 10 параолимпийски спорта.

Нашето членство обединява национални параолимпийски комитети (НПК), международни федерации (МФ), регионални организации и международни организации за спорт за хора с увреждания (IOSDs). Ангажиментът и задълженията на тези членове са част от Наръчника на МПК, последният референтен документ и рамка на Параолимпийското движение.

От първите игри в Рим, Италия, през 1960 г. насам Параолимпийските игри се развива експоненциално по размер и мащаб. Днес събитието предоставя платформа за параатлети с разнообразни увреждания, за да покажат изключителните си способности пред милиони зрители и милиарди телевизионни зрители.

Благодарение на уникалната комбинация от непрекъснато подобряващи се спортни постижения и повишаване на глобалната осведоменост, днес Параолимпийските игри са утвърдени като спортно събитие номер едно в света за стимулиране на социалното включване. Те повлияват промяната на нагласи, развитието на градове, държави и подобряват живота на милиони хора.

МИСИЯ: Да развиваме Параолимпийското движение, довело до провеждането на Параолимпийските игри, и да подкрепяме членовете си, за да дадем възможност на параатлетите да постигат успехи в спорта.

Параолимпийското движение е възприело и следва ценностите, фокусирани върху спортистите, които действат като основен ориентир за всички, участващи в параолимпийски спорт.

КУРАЖ:

Параатлетите, чрез своите изпълнения, показват на света какво може да се постигне, когато се използват способностите на тялото до абсолютните му предели

РЕШИТЕЛНОСТ:

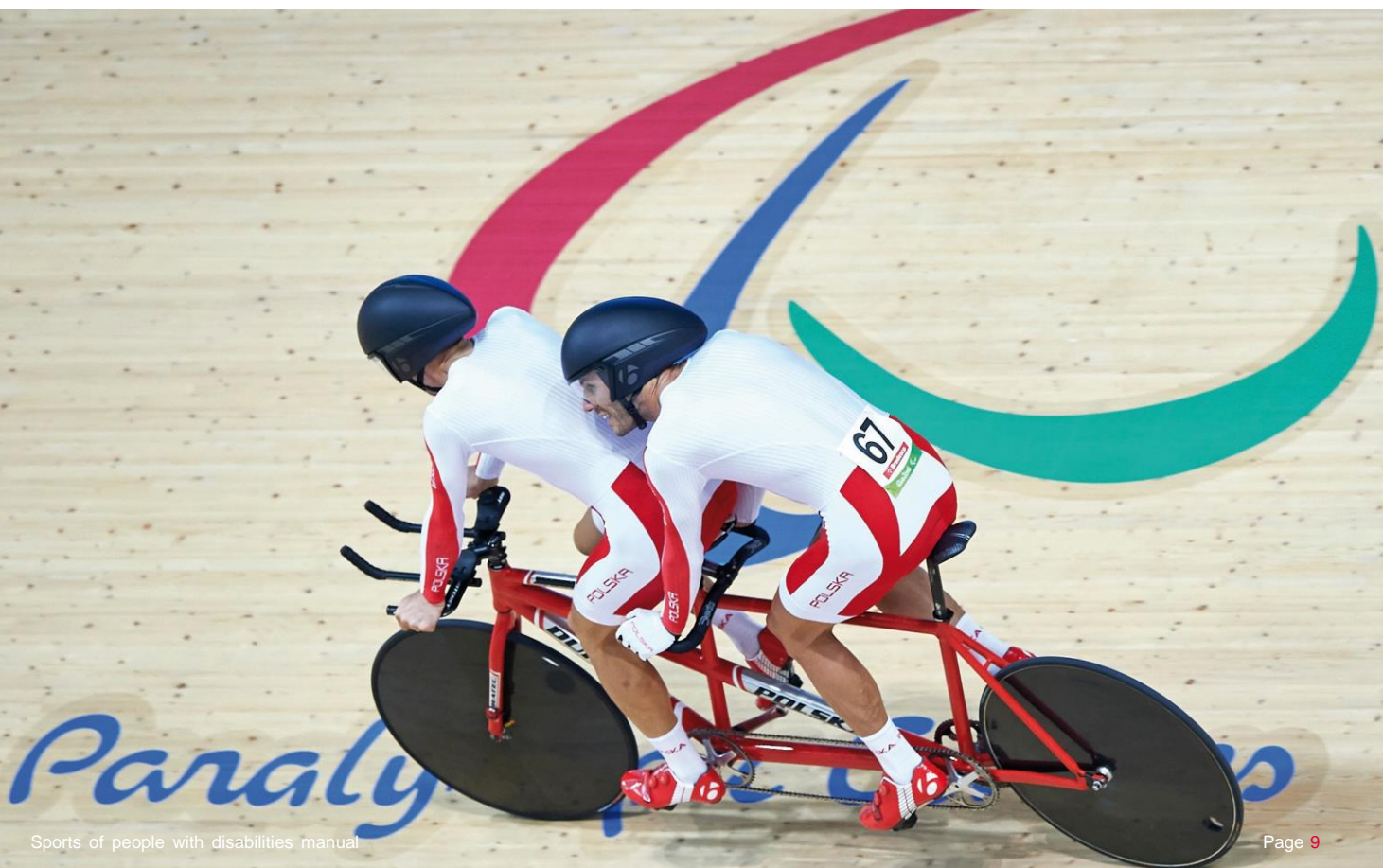
Параатлетите имат уникална сила на характера, която съчетава умствена издръжливост, физически способности и изключителна пъргавина, и развиват такива спортни умения, които често преобръщат представите ни за човешките възможности

ВДЪХНОВЕНИЕ:

Като модели за подражание, параатлетите използват своите способности до максимум

РАВЕНСТВО:

Чрез спорта параатлетите демонстрират разнообразие и показват, че разликата е сила. Като пионери за приобщаване, те предизвикват стереотипите, трансформират нагласите и разрушават социалните бариери и дискриминацията към хората с увреждания.

ФОНДАЦИЯ АГИТОС

Създадена през август 2012 г., Фондация Агитос е клонът за развитие на МПК и е единствената глобална благотворителна организация, фокусирана върху развитието на параолимпийския спорт. Тя работи съвместно с членове на МПК по няколко програми, насочени към осигуряване на спортни възможности за всички параатлети – с начално до напреднало ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

От 2015 г. фокусът на работа на МПК се развива успоредно с натрупването на опит. Работейки с Параолимпийското движение, МПК подобрява качеството и разширява обхвата и мащаба както на Параолимпийските игри, така и на участието в паралимпийските спортове, като развива и своя бранд и партньорства.

МПК днес се стреми към по-нататъшен напредък като организация и към инвестиране в по-широк растеж на Параолимпийското движение, за да бъде то по-приобщаващо и да постигне отличия в спорта, чрез хората и чрез взаимодействия с партньорите си в паралимпийските спортове.

За да постигне това, четиригодишната стратегия на МПК се основава на осигуряване на прогрес, приобщаване и постигане на отличия в начина на работа и в ангажиране на членовете си. Идентифицирани са пет стратегически приоритета, като всеки има набор от стратегически цели, които отразяват фокуса и областите на дейност на МПК през следващите четири години. Идентифицирането на целевите резултати във всички приоритети ще помогне на МПК да наблюдава своята ефективност и въздействие до 2022 г.

ПРОГРЕСИЯ

напредък в капацитета, участието, лидерството и въздействието на Движението

ПРИБОЩАВАНЕ

търсене, интегриране и показване на различията

ОТЛИЧИЯ

постоянно подобряване на нашите хора, Игри, бранд и предимства.

КЛАСИФИКАЦИЯ

КАКВО Е КЛАСИФИКАЦИЯ?

Предизвикателство пред интересите на параолимпийския спорт е заплахата от едностранна и предвидима конкуренция, в която винаги побеждава най-малко увредения спортист. За да се предотврати това, параатлетите се поставят в състезателни категории, базирани на вида на техните увреждания. Те се наричат спортни класове.

Класификацията е крайъгълният камък на параолимпийското движение. Той определя кои спортисти имат право да се състезават в дадения спорт и как те са групират за състезание. В параолимпийските спортове спортистите се групират по степента на ограничение на тяхната дейност, произтичаща от увреждането. Това до известна степен наподобява групирането на спортисти по възраст, пол или тегло. Различните спортове изискват от спортистите да изпълняват различни дейности, като например: спринтиране, задвижване на инвалидна количка, гребане и стрелба. Тъй като спортът изисква различни дейности, въздействието на увреждането върху всеки спорт също се различава. Следователно, за да се сведе до минимум въздействието на увреждането върху спортното представяне, класификацията трябва да бъде специфична за всеки спорт.

Класификацията има за цел да сведе до минимум въздействието на увреждането върху представянето на спортистите, така че спортните постижения да определят кой спортист или отбор в крайна сметка е победител. Класифицирането на спортистите преди самото състезание е от решаващо значение за запазването на почтеността и достоверността на състезанието.

Важно е да се подчертае, че състезателната структура, осигурена от системите за класификация, е не само ключова за елитния спорт, но също така е необходима за насърчаване на масовото участие на хората с увреждания в пара спортове.

КАК РАБОТИ КЛАСИФИКАЦИЯТА?

Оценка на състезатели

Класификацията се извършва чрез процес, наречен Оценка на състезатели, която се състои от процедури за оценка на състезателите и определяне на Спортен клас и Статус на спортен клас.

Оценката на състезателите отговаря на три основни въпроса:

1. Има ли състезателят допустимото увреждане за съответния спорт?
2. Допустимото увреждане на състезателя отговаря ли на Минималните критерии на увреждането за съответния спорт?
3. В кой спортен клас трябва да бъде разпределен спортистът въз основа на степента, до която е в състояние да изпълнява специфичните задачи и дейности, основни за съответния спорт?

Стъпка първа: Определяне дали спортиста е с допустимото увреждане

Основното здравословно състояние на всеки спортист, желаещ да участва в състезание по пара спорт, трябва да води до трайно увреждане, допустимо за съответния пара спорт.

Параолимпийското движение предлага спортни възможности за спортисти с увреждане, което отговаря на едно от десетте допустими типа увреждания.

ТИП Н УВРЕЖДАНЕ

ОПИСАНИЕ

Нарушена мускулна сила

Спортистите с увредена мускулна сила имат здравословно състояние, което или намалява, или елиминира способността им доброволно да свиват мускулите си, за да се движат или да генерират сила.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до нарушена мускулна сила са увреждания на гръбначния мозък (пълно или непълно, тетра- или параплегия или парапареза), мускулна дистрофия, пост-полиомиелит синдром и спинална бифида.

Нарушен пасивен обхват на движенията

Спортисти с нарушен пасивен обхват на движение имат ограничение или липса на пасивно движение в една или повече стави.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до нарушен пасивен обхват на движение, са артрогрипоза и контрактура в резултат на хронично обездвижване на ставата или травма, засягаща става.

Дефицит на крайниците

Спортистите с дефицит на крайници имат пълна или частична липса на кости или стави в резултат на травма (например травматична ампутация), заболяване (например ампутация поради рак на костите) или вроден дефицит на крайници (например дисмелия).

Разлика в дължината на краката

Спортистите с разлика в дължината на краката имат различна дължината на краката в резултат на нарушение на растежа на крайниците или в резултат на травма.

Нисък ръст

Спортистите с нисък ръст имат намалена дължина в костите на горните или долните крайници и/или торса.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до нисък ръст, включват ахондроплазия, дисфункция на растежния хормон и остеогенеза имперфекта.

Хипертония

Спортистите с хипертония имат повишено мускулно напрежение и намалена способност на мускулите да се разтягат, причинени от увреждане на централната нервна система.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до хипертония, включват церебрална парализа, травматично мозъчно увреждане и инсулт.

ТИП Н УВРЕЖДАНЕ

ОПИСАНИЕ

Атаксия

Спортистите с атаксия имат некоординирани движения, причинени от увреждане на централната нервна система.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до атаксия, са церебрална парализа, травматично мозъчно увреждане, инсулт и множествена склероза.

Атетоза

Спортистите с атетоза имат непрекъснати бавни неволеви движения.

Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до атетоза, са церебрална парализа, травматично мозъчно увреждане и инсулт.

Нарушено зрение

Спортистите с нарушено зрение имат намалено или никакво зрение, причинено от увреждане на структурата на окото, оптичните нерви или оптичните пътища или зрителната кора на мозъка.

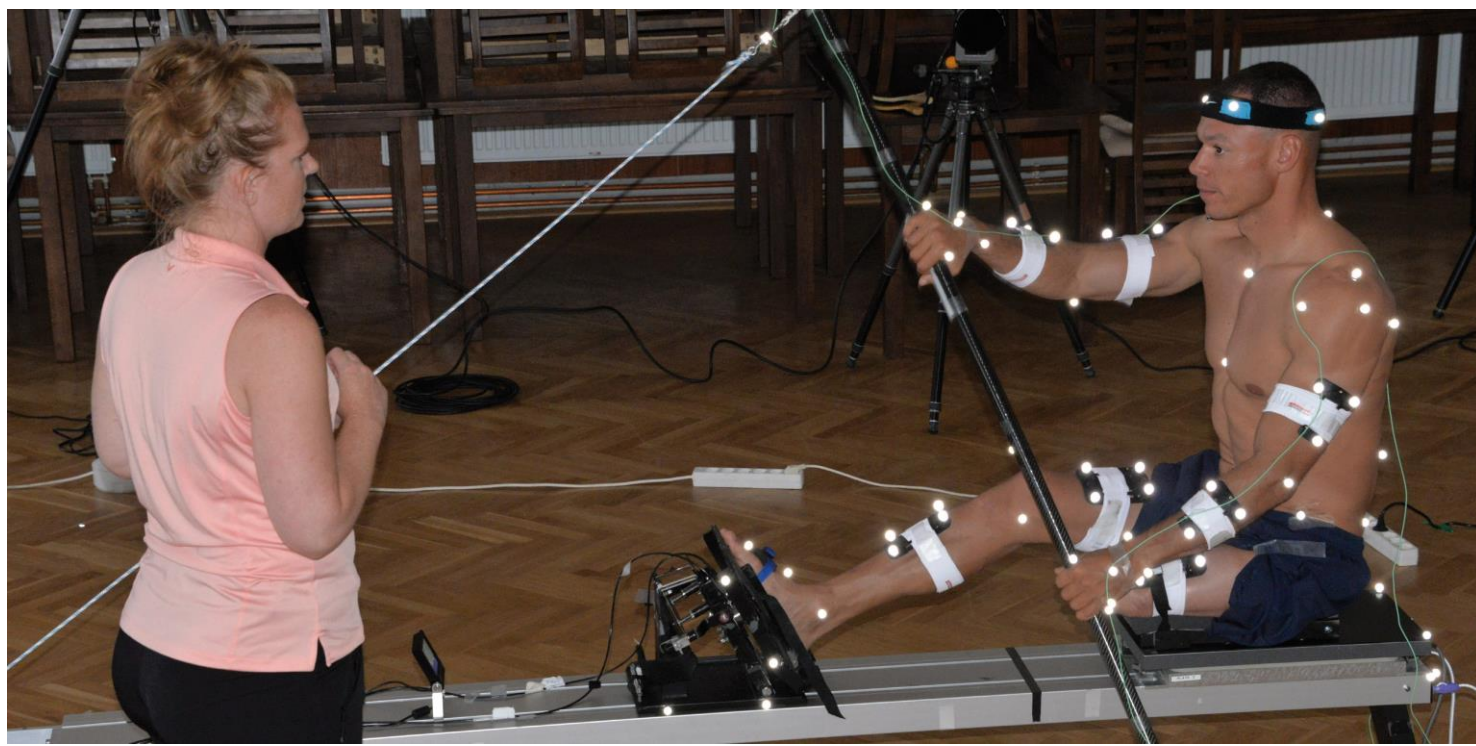
Примери за основно здравословно състояние, което може да доведе до увреждане на зрението, са пигментен ретинит и диабетна ретинопатия.

Снимка:

Интелектуално увреждане

Спортистите с интелектуално увреждане имат ограничения в интелектуалното функциониране и адаптивното поведение, което засяга концептуалните, социалните и практическите адаптивни умения, необходими за ежедневието. Това увреждане се появява преди навършване на 18 години.

Асоциация СТАРТ, Познан

Десетте допустими увреждания често се определят като три отделни групи:

- a. физически увреждания, включващи осемте увреждания, причиняващи ограничения на активността, които имат биомеханичен характер – нарушена мускулна сила, нарушен обхват на движение, дефицит на крайници, разлика в дължината на краката, хипертония, атаксия, атетоза и нисък ръст,
- b. увреждане на зрението,
- c. интелектуално увреждане.

Всеки параолимпийски спорт определя кои допустими видове увреждания предоставят възможности за спорт в своите правила за класификация. Докато някои спортове предоставят възможности за състезание за спортисти с всичките десет допустими увреждания (напр. пара атлетика, пара плуване), други спортове са специфични само за едно допустимо увреждане (напр. голболът е спорт за спортисти с увредено зрение) или за селекция от допустими увреждания (напр. конно пара-обяздване, пара-колхозене).

Оценката дали даден спортист има допустимо увреждане за даден спорт трябва да се извърши от Международната спортна федерация, която управлява този спорт. Важно е да се отбележи, че наличието на едно от допустимите увреждания за съответния спорт е предпоставка за участие в пара спорт, но не е единственият критерий.

Стъпка втора: определяне дали спортистите отговарят на критериите за минимално увреждане за дадения спорт

Правилата за класификация на всеки спорт описват колко тежко трябва да бъде допустимото увреждане, за да се счита, че един спортист отговаря на условията за състезание. Тези критерии се наричат минимални критерии за обезценка.

Критериите за минимално увреждане гарантират, че допустимото увреждане на спортиста влияе върху степента, до която спортистът е в състояние да изпълнява специфичните задачи и дейности, свързани със спорта. Примери за критерии за минимално увреждане са максималната височина, определена за атлети с нисък ръст, или ниво на ампутация, определено за атлети с ампутация на крайници.

Критериите за минимално увреждане трябва да бъдат определени въз основа на научни изследвания, които оценяват въздействието на уврежданията върху спортните дейности. Тъй като спортът изисква различни дейности, критериите за минимално увреждане също са специфични за всеки спорт. Следователно един спортист може да отговаря на критериите в един спорт, но може да не отговаря на критериите в друг.

Стъпка трета: определяне на спортния клас на спортистите

След като спортистът е определен като отговарящ на условията за даден спорт, класификационната комисия преценява в кой спортен клас да се състезава. Има някои спортове, които имат само един спортен клас (например пара хокей на лед или пара вдигане на тежести). От друга страна, поради различни дисциплини (бягане, скачане, хвърляне) и поради фактът, че спортът включва спортисти с всичките 10 допустими увреждания, пара атлетиката има над 50 спортни класа.

Спортният клас групира спортисти с подобно ограничение на активността за състезание, така че да могат да се състезават справедливо. Това отново означава, че спортните класове са различни за различните спортове. Това, също така, означава, че спортният клас не включва непременно спортисти с едно и също допустимо увреждане. Ако различни увреждания причиняват подобно ограничение на активността, на спортисти с такива увреждания се

разрешава да се състезават заедно. Ето защо, например, в състезанията по лека атлетика с инвалидни колички ще видите атлети с параплегия и ампутации на крака, бягащи заедно.

Определянето в кой спортен клас трябва да се състезава спортистът е многоетапен процес, често състоящ се от така наречените физически и технически оценки, последвани от наблюдение по време на състезание, преди да се разпредели окончателният спортен клас и да се даде Статус на спортен клас.

КЛАСИФИКАЦИОННИ ОЦЕНКИ

Физическа оценка

- В съответствие с методите за оценка, включени в Правилата за класификация на Международната боча федерация (BISFed)
- Може да включва, но не се ограничава до преглед от Класификаторите на медицинския и физиотерапевтичен панел

Техническа оценка

- Може да включва, но не се ограничава до оценка в несъстезателна среда на специфичните спортни задачи и дейности
- Наблюдение на спортистите по време на симулативно спортно състезание
- Спортистите трябва да представят най-доброто от своите възможности

Класификация за състезание

- Наблюдение при изпълнение на специфичните умения, които са част от съответния спорт по време на тренировки и/или спортно събитие
- Минимум 4 последователни игри освен, ако Класификационния панел не прецени, че по-кратък период на игра е ~~удобен~~

Графики : BISFed Classification Workshop, представени от Elsa Matthee

Поради, например, прогресивният характер на някои увреждания и тяхното въздействие върху определени дейности, спортистите понякога биват класифицирани няколко пъти през цялата си кариера. Също така, когато медицинското състояние на спортист се промени, спортистите трябва да информират и да поискат повторна оценка.

КЛАСИФИКАЦИОНЕН ПАНЕЛ

- Анамнеза за заболяването, начало, операции, лечение
- Неврологично изследване
- Измерване дължината на краката или бедрата

- Рефлекси
- Оценка на тона

- Груби двигателни движения (ходене, тичане, скачане и др.)
- Баланс, поза
- Обхват на движение на ставите
- Координация на движенията

- Тестване на мускулната сила
- Установяване колко често спортистът тренира и колко дълго се занимава със спорта
- Действителните техники, включени в събитието, въведени в подходящата зона на дейност
- Подлагане на спортистите на упражнения, които позволяват да се видят как с тяхното увреждане изпълняват специфичните за спорта движения ефекта

Графики : BISFed Classification Workshop, представени от Elsa Matthee

Оценката за това дали даден спортист отговаря или не на критериите за минимално увреждане за даден спорт, определянето на спортен клас и определянето на статус на спортен клас се извършва от класификационен панел. Класификационните панели включват минимум два обучени експерта. Това са лекари, физиотерапевти, треньори, спортни учени, психолози, офталмолози, които имат допълнителни познания за уврежданията и тяхното влияние върху съответните спортове. Квалификациите и необходимите компетенции на експертите се определят от всяка международна спортна федерация.

ПАРАОЛИМПИСКИ СПОРТНИ ДИСЦИПЛИНИ

Класификацията има за цел да сведе до минимум въздействието на увреждането върху представянето на спортистите, така че спортните постижения да определят кой спортист или отбор в крайна сметка е победител. Гарантирането, че спортистите са класифицирани преди състезанието, е от решаващо значение за запазването на почтеността и достоверността на състезанието

СПОРТНИ ДИСЦИПЛИНИ НА ПАРАОЛИМПИАДАТА В ТОКИО 2021 (22 на брой)

- Стрелба слък
- Лека атлетика
- Бадминтон
- Боча
- Кану
- Колоездее
- Конна езда
- Футбол с 5 играчи
- Голбол
- Джудо
- Вдигане на тежести
- Гребане
- Стрелба
- Седящ волейбол
- Плуване
- Тенис на маса
- Таекуондо
- Триатлон
- Баскетбол с инвалидни колички
- Фехтовка с инвалидни колички
- Ръгби с инвалидни колички
- Тенис с инвалидни колички

Archery

Athletics

Badminton

Boccia

Rowing

Shooting

Sitting Volleyball

Swimming

Canoe

Cycling Road

Cycling Track

Equestrian

Table Tennis

Taekwondo

Triathlon

Wheelchair Basketball

Football 5-a-side

Goalball

Judo

Powerlifting

Wheelchair Fencing

Wheelchair Rugby

Wheelchair Tennis

Само три спорта – боча, голбол и ръгби нямат аналог в програмата на Олимпийските игри.

XVI ПАРАОЛИМПИСКИ ИГРИ

TOKYO2020
PARALYMPIC GAMES

Град домакин: **Токио, Япония**

Спортисти: **4400** (очакван брой)

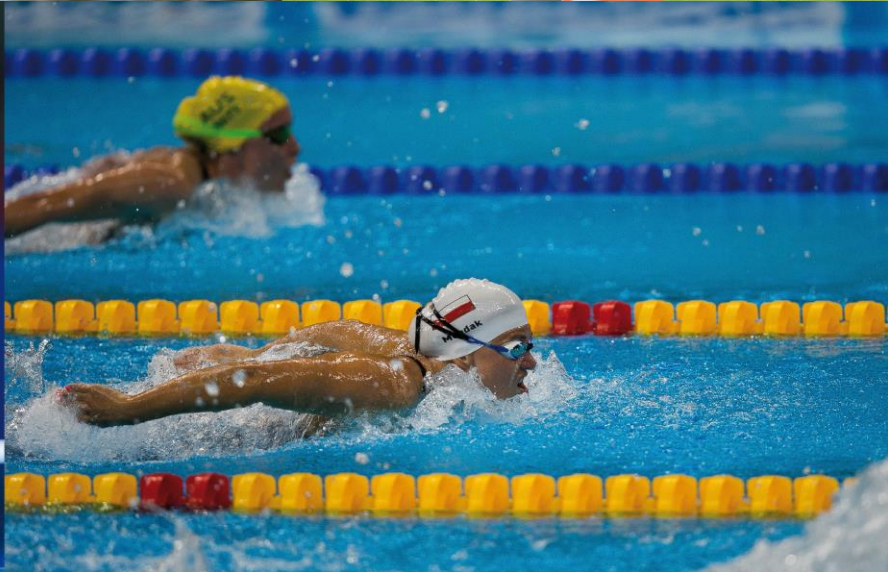
Състезания: **540** в 22 спорта

Откриване: **24 Август 2021 г.**

Закриване: **5 Септември 2021 г.**

Source: Wikipedia

СПОРТНИ ДИСЦИПЛИНИ НА ЗИМНИТЕ ПАРАОЛИМПЙСКИ ИГРИ В ПЕКИН 2022 (6 спорта)

- Алпийски ски слалом
- Биатлон
- Ски бягане
- Пара-хокей
- Сноуборд
- Кърлинг с инвалидни колички

Para
Alpine Skiing

Para
Biathlon

Para Cross-
Country Skiing

Para
Snowboard

Wheelchair
Curling

Para
Ice Hockey

Източник: https://architectureofthegames.net/2018_paralympic-games/#section5

XVI ПАРАОЛИПМИЙСКИ ИГРИ

BEIJING 2022™

Град домакин: Пекин, Китай

Състезатели: над 600 (очаквани)

Състезания: 72 в 6 спорта

Откриване: 4 март 2022 г.

Закриване: 13 март 2022 г.

Източник: Wikipedia

Снимки 1-5 :Полски параолимпийски комитет, Снимка 6:Асоциация СТАРТ, Познан

СПОРТ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ | ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ

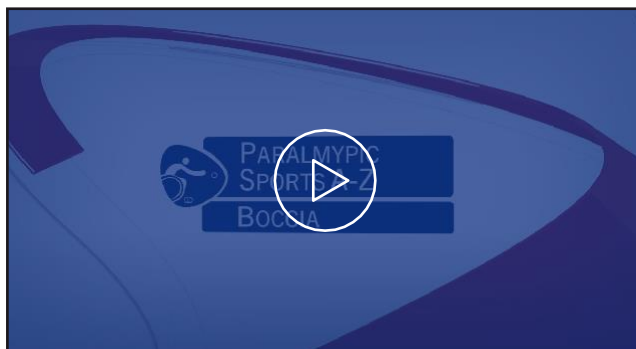
Спортът за хората с увреждания все още се свързва с рехабилитацията. Но схващанията в съвременните тенденции в развитието на Параолимпийското движение, са далеч от тази гледна точка. Въпреки че рехабилитацията е един много важен аспект и не е за пренебрегване в спорта за хора с увреждания, трябва да се има предвид, че подобно на професионалния спорт, той е ориентиран към победа, състезаване и успех. В крайна сметка Параолимпийските игри се превърнаха във второто световно събитие и структурата на спорта за хора с увреждания все повече наподобява тази на хората без. Описаните промени и професионализирането на спорта за хора с увреждания носят не само ползи, но и рискове. Както в състезателния спорт за физически здрави хора, и тук може да се срещнат високи цени и употреба на допинг.

Въпреки това има много положителни примери за практически спортове за хора с увреждания, които имат различни цели и характеристики. Някои от тях са адаптирани към специфичните им нужди, като все още изпълняват първоначалната роля на пара-спорта – социална интеграция и включване.

Един такъв пример е полският спорт – рингнетбол, специално адаптиран да активира и интегрира хора с увреждания чрез адаптиран традиционен спорт и традиционни игри. Проект по Програма Еразъм+ Спорт „СТАРТ – активиране и интегриране на хора с увреждания чрез адаптирани традиционни спортове и игри“ има за основна цел да популяризира традиционните спортове и игри като оригинален, ценен и иновативен подход за масов спорт и за насърчаване на хората с увреждания да участват активно в подобен вид физическа активност заедно с физически здрави хора (повече за проекта виж: <http://www.start.org.pl/wp-content/uploads/2019/01/START-Erasmus-summary-of-project-and-activities-reports.pdf>).

Друг, дори по-важен пример тук е най-популярният параолимпийски спорт боча.

ПРИМЕРИ ОТ ПРАКТИКАТА – БОЧА

Източник: <https://www.paralympic.org/video/paralympic-sports-z-boccia>

Боча Описание на играта*

Erasmus + Sport Programme Collaborative
Partnerships Project 556971-EPP-1-2014-1-PL-SPO-
SCP

BOCCIA

BOCCIA - Enhancing the quality of
life of people with disabilities and
their environment through Para-
lympic sport Boccia

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

start
POZNAŃ

История на играта боча

Замисляли ли сте се някога за произхода на името? Доста е интересно, произлиза от латинската дума *bottia*, което означава „топка“, и се произнася като „ботча“.

Тази игра има богата история, тя е възникнала отдавна в Римската империя. Воча е разработена в началото на 80-те години на миналия век, когато европейските страни откриват, че има голям брой спортисти с увреждания, които не могат да се възползват от спортове като лека атлетика, плуване, вдигане на тежести и/или колоездене, защото имат лош баланс, лош мускулен тонус и/или спастични движения, които ограничават техния успех. За щастие е установено, че боча елиминира много от тези неуспехи. Въведена кат спорт на Параолимпийските игри през 1984 г. Сега се практикува в над 50 страни по света.

Какво всъщност представлява ...

Боча е доказан инструмент за активиране на хора с увреждания, подобряване качеството на техния живот и интегриране с общността. Боча е подходяща за всеки, но е намерила голяма популярност сред хората дори с най-тежките физически увреждания (церебрална парализа или свързани неврологични състояния, включващи използване на инвалидна количка). Тя предизвиква както тялото, така и ума и предоставя спектър от терапии. Боча е ефективен начин за интегриране на лица с физически увреждания с хора без в спортни клубове, неправителствени организации, училища, рехабилитационни центрове или къщи.

Боча е параолимпийски спорт, който тества мускулния контрол и точността. Играчите задвижват топки, за да ги приближат по-близо до целева топка. Топките могат да се търкалят, хвърлят, ритат или пускат отгоре. Ако играч не може да хвърли или ритат топката, той може да използва рампа. Ако играчите не могат да пуснат топката с ръце, те могат да използват помощни устройства – показалец за глава/ръка. Две страни се състезават индивидуално, по двойки или като отбор от трима за определен брой рунда. Всяка страна има шест топки (червени или сини) за всеки рунд, с които се стремят да печелят точки. Точки се натрупват в хода на мача, за да се определи победител. Размери на корта: 12,5 метра на 6 метра.

Звучи просто? Това е така само в началото. Тактиката в спорта предлага както напрежение, така и вълнение по време на игра.

Класификация

Играчите се разделят в четири класификационни категории в зависимост от техните увреждания и функционални възможности на всички четири крайника.

BC 1

Играчите в този клас хвърлят топката с ръка или крак. Те могат да се състезават с асистент, който остава извън игралната зона на състезателя, за да стабилизира или регулира стола му и да му подаде топката при поискване от него.

BC 2

Играчите в този клас хвърлят топката с ръка. Те нямат право на асистент.

BC 3

Играчите в този клас имат много тежка двигателна дисфункция на четирите крайника. Не могат продължително да задържат или освобождават предмети и въпреки че могат да движат ръцете си, те имат недостатъчен обхват на движение за изтласкване на топката за Боча към игрището. Те могат да използват помощно устройство като рампа, за да поставят и направляват топката. Те могат да се състезават като използват асистент; асистентите трябва да са с гръб към игрището и да не гледат играта.

BC 4

Играчите в този клас имат тежка двигателна дисфункция на четирите крайника, както и лош контрол на тялото. Те могат да демонстрират достатъчна сръчност, за да хвърлят топката на корта. Играчите нямат право на асистент.

Видове състезания

- Индивидуални (всички категории) – състезават се двама играчи един срещу друг от една и съща класификационна група в продължение на шест рунда
- Отборно (BC1 и BC2 комбинирано) – трима състезатели в отбор, от които поне един трябва да е BC1

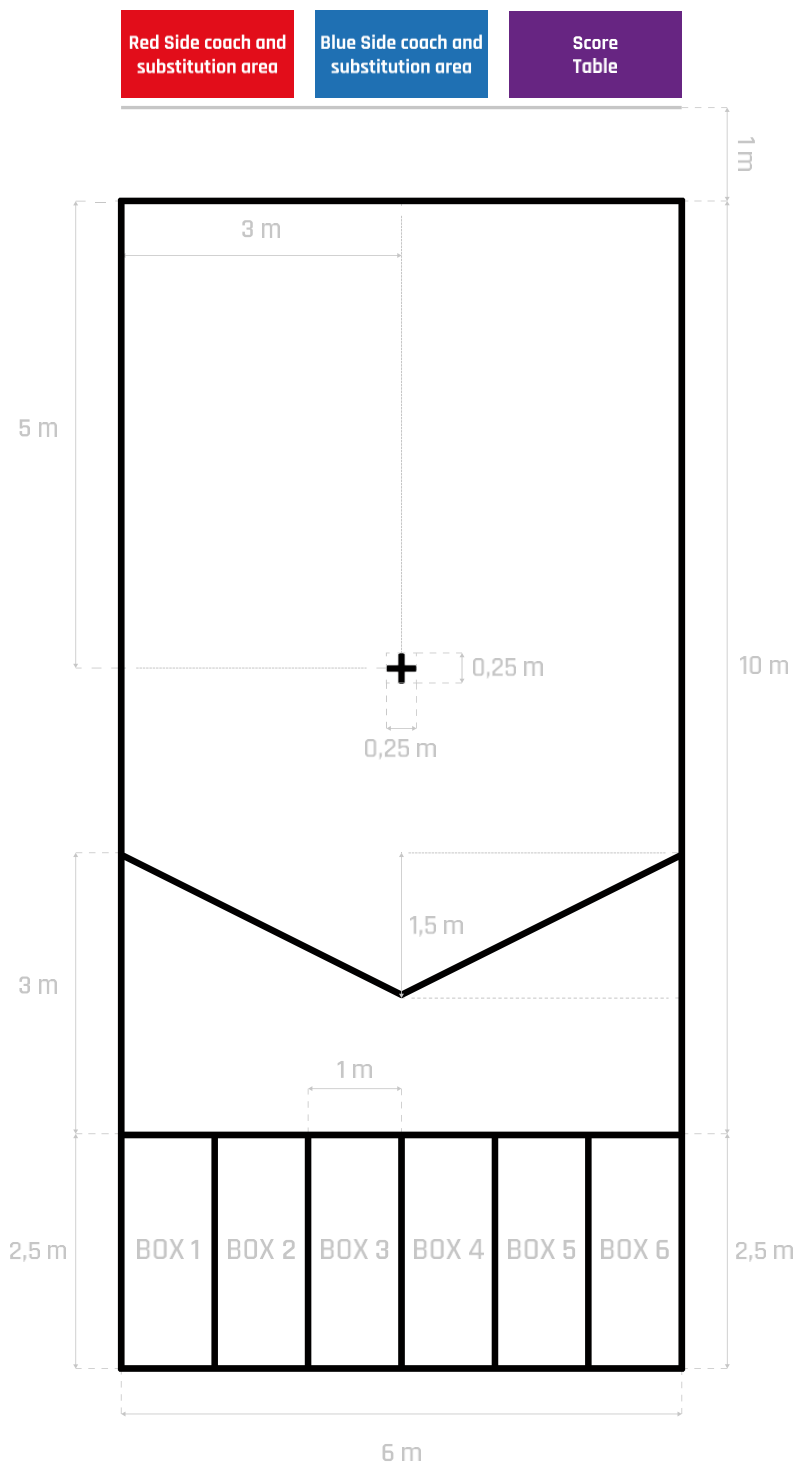
Състезават се в шест рунда като всеки играч има две топки за рунд

- Двойки (BC3) – двама играчи от едната страна, състезават се в четири рунда с по три топки на рунд за всеки състезател
- Двойки (BC4) - двама играчи от едната страна, състезават се в четири рунда с по три топки на рунд за всеки

Игрище и екипировка

ИГРИЩЕ

Повърхността трябва да е равна и гладка (напр. полиран бетон, дървен, от естествена или синтетична гума). Повърхността трябва да е чиста. Размерите на корта са 12,5 м x 6 м, като зоната за хвърляне е разделена на шест кутии за играчите. Всички измервания на граничните линии се правят от вътрешната страна на съответната линия.

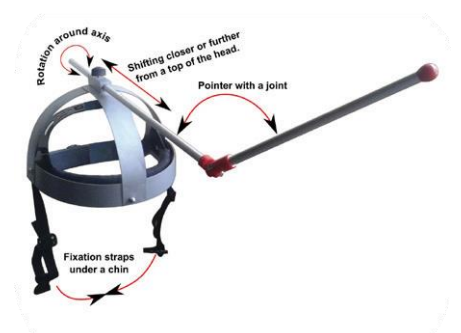
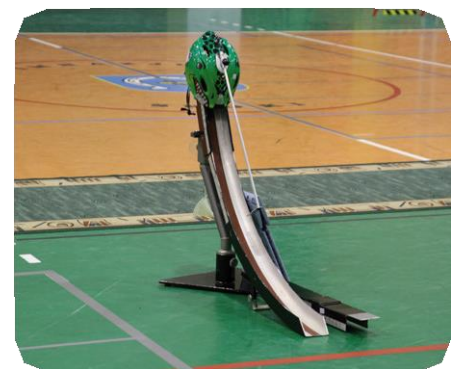

ЕКИПИРОВКА

източник: handilifesport.com

Помощни устройства като рампи и показалки се използват от състезатели в категория ВС3.

Инвалидните колички за състезания трябва да бъдат колко се може по-стандартни.

Основни принципи

Целта на играта е да се изпрати синята или червената топка възможно най-близо до целевата бяла топка, наречена „джак“. Всеки играч, двойка или отбор, има 6 топки за всеки рунд.

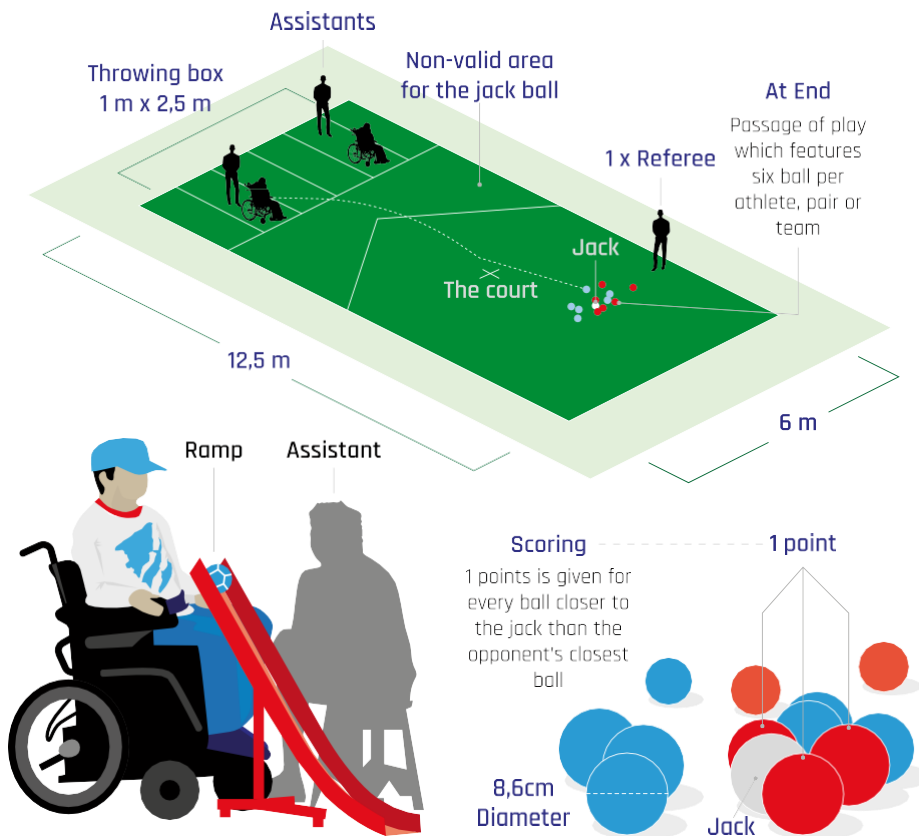
Най-важните правила:

- Всички играчи играят седнали
- Играта се състои от серии от рундове
- Индивидуални и двойки = 4 рунда
- Отбори = 6 ends
- В един рунд има се 13 топки, които се хвърлят към корта (джак, 6 сини и 6 червени)
- Играчът или капитанът избират чрез жребий цвета на топките – сини или червени
- И двете страни трябва да заемат определеното поле на игрището, откъдето хвърлят топките
- Играчите с червени топки винаги започват първия рунд, като хвърлят бялата топка към корта
- В състезание по двойки или отборно всеки играч хвърля топката джак на корта на свой ред
- При индивидуалните в един мач двамата играчи се редуват по два пъти с хвърлянето на топката джак
- Играчът, който хвърля топката джак, хвърля и първата си цветна топка
- След това играч от противоположната страна хвърля първата си цветна топка
- Страната, която е по-далеч от топката джак, играе докато не се приближи повече до нея или не изчерпи топките си
- Рундът е завършен, когато всички топки от двете страни са хвърлени
- По една точка се присъжда за всяка топка от един и същи цвят, която е най-близо до топката джак
- Точките, отбелязани от всеки рунд, се натрупват за крайния резултат.
- Правилният ход на мача се следи от рефер.

Параолимпийска боча

Смята се, че има древногръцки произход, този спорт е тактически с целеви предмет, игран от хора в инвалидни колички – по двойки или индивидуално.

Спортът е подобен на петанк.

Цел

Достигане възможно най-близо до топката джак след серии от рундове.

Игрище

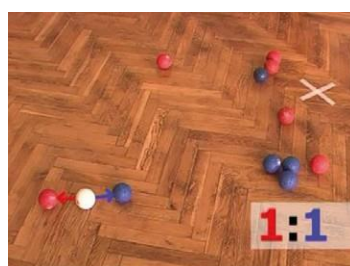
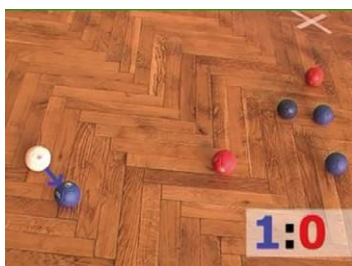
Състои се от шест кутии за хвърляне, намиращи зад линията на хвърляне към корта.

Специални правила

Топките могат да се хвърлят, търкалят или ритат. Ако играч не може да хвърля или рита, използва рампа и, когато е необходимо, асистент, който му помага за пускане на топките или позициониране на рампата.

Източник: <http://i.telegraph.co.uk>

Отбелязване на точки

Международни правила

BISFed International Boccia Rules
2017 – v.2
English Rules to be used at all BISFed sanctioned events

www.bisfed.com/about-boccia/rules/

Играй с нас:

start
POZNAŃ

Асоциация за спортна
реабилитация СТАРТ
Sports Rehabilitation Association
"START"

ул. Засиче 2, 60-831 Познан, POLAND
тел/факс: +48 (61) 8483-189, +48 (61) 8411-059

mail: start@start.org.pl
http://start.org.pl
www.facebook.com/startpoznanpolsk
а

**POLSKI
ZWIĄZEK
BOCCI**

Асоциация
Полска Боча
Polish Boccia
Association

mail: office@polskaboccia.pl
www.polskaboccia.pl
www.facebook.com/bocciapolska
ка

BOCCIA

BOCCIA - Enhancing the quality of
life of people with disabilities and
their environment through Para-
lympic sport Boccia

www.facebook.com/erasmusBocci

www.polskaboccia.pl/boccia-

eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

start
POZNAŃ

Erasmus + Sport Programme Collaborative
Partnerships Project 556971-EPP-1-2014-1-PL-SPO-SCP

* Тази публикация отразява възгледите само на
авторите и Комисията не носи отговорност за
начина, по който може да бъде използвана
съдържащата се в нея информация.

OSMOSIS
NEW WAY OF EQUALITY

OSMOSIS – Harnessing the Power of Sports Marketing as an Innovative Approach to Increase Social Inclusion and Equal Opportunities for People with Disabilities

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Автори:

д-р Пьотър Урбански

д-р Бартош Прабутски,

д-р Ромуалд Шмидт

Проект:

“ОСМОСИС – Използване на силата на спортния маркетинг като иновативен подход за увеличаване на социалната ангажираност и равните възможности на хора с увреждания”

Съфинансиран от Програма Еразъм+ на Европейския съюз

Грант договор No - 2018-3457/001-001

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява единствено възгледите на авторите и Комисията не носи отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържанието се в нея информация.